

Euroopan unionin
neuvosto

Luxemburg, 25. kesäkuuta 2018
(OR. en)

10027/18

COAFR 160
MOG 38
MAMA 94
CFSP/PESC 596
CSDP/PSDC 359
COHAFA 46
COHOM 87

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Afrikan sarvi / Punainenmeri – Neuvoston päätelmät (25. kesäkuuta 2018)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 3628. istunnossaan 25. kesäkuuta 2018 hyväksymät neuvoston päätelmät Afrikan sarven ja Punaisenmeren alueesta.

Neuvoston päätelmät Afrikan sarven ja Punaisenmeren alueesta**[Punainenmeri]**

1. Punaisenmeren molemmista rannoista on tullut geopoliittisesti ja strategisesti keskeistä aluetta maailmankaupan, alueellisen talouskasvun ja alueen yleisen vakauden kannalta. Punaistamerta ympäröivän laajemman alueen viimeaikaisen kehityksen vaikutuksesta alueen keskinäiset kytkökset ja riippuvuudet ovat korostuneet samalla, kun on tarjoutunut tilaisuus keskinäisten siteiden elvyttämiseen ja yhteisten intressien, kaupan, investointien ja turvallisuuden yhteisön rakentamiseen kiireellisesti. Euroopan unioni (EU) on valmis sitoutumaan kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden kanssa tällaisiin toimiin ja osallistumaan tähän kunnianhimoiseen hankkeeseen.
2. Afrikan sarven vakaus ja suora pääsy Intian valtamereltä Punaisenmeren kautta Välimerelle ovat molemmat Euroopan kannalta olennaisen tärkeitä asioita. Ne ovat kuitenkin vaarassa Punaisenmeren alueella tapahtuneen kehityksen vuoksi. Vaikutusvallan ja strategisten asemien etsiminen sekä Punaisenmeren rannikon yhä voimakkaampi militarisointi lisäävät alueella riskejä, joilla saattaa olla maailmanlaajuisia seurauksia. Jemenin konflikti lisää edelleen alueellisia jännitteitä ja uhkaa naapurimaiden turvallisuutta sekä aiheuttaa dramaattisia humanitaarisia seurauksia, jotka voivat johtaa uusiin väestön siirtymisiin sekä maan sisällä että alueella laajemmin. Yhdessä Persianlahden alueella edelleen vallitsevan kriisin kanssa sillä voi olla suoria vaikutuksia turvallisuustilanteeseen ja pitkän aikavälin vakauteen Punaisellaamerellä sekä sitä ympäröivällä alueella.

3. Rauha, turvallisuus ja kehitys tällä laajemmalla alueella hyötyisi enemmän yhteistyöstä, ei kilpailusta. Se, että Punaisenmeren alueella ei ole järjestäytynyttä ja osallistavaa alueellista vuoropuhelu- ja yhteistyöfoorumia, estää edistymisen monissa asioissa, kuten talouden yhdentymisessä sekä alueellisen rauhan ja turvallisuuden varmistamisessa. Punaisenmeren laivareitin merkitys, Persianlahden kriisin ja Jemenin konfliktin heijastusvaikutukset sekä Afrikan sarven alueen jatkuva epävakaus osoittavat tällaisen foorumin tarpeen. Eurooppa on ollut pitkään sitoutunut alueen vaurauden ja vakauden edistämiseen sekä investoinut siihen, ja sen vuoksi unioni kannustaa tällaisen foorumin luomiseen mahdollisimman pian.
4. EU aikoo tiivistää sitoutumistaan kaikkien Punaisenmeren alueen maiden sekä muiden merkittävien alueellisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa kannustaakseen vuoropuheluun ja lieventääkseen alueen vakauteen kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia. EU voisi sitoutua muun muassa konfliktinestoon, meriturvallisuuteen, ympäristönsuojeluun, alueiden väliseen kauppaan, infrastruktuurien ja satamien kehittämiseen, sinisen talouden edistämiseen, elintarviketurvallisuuteen, ihmisten liikkuvuuteen Punaisenmeren alueella sekä laittoman muuttoliikkeen perimmäisten syiden kitkemiseen. Terrorismin sekä tavaroiden ja ihmisten salakuljetuksen sekä järjestäytyneen rikollisuuden ja väkivaltaisen ääriajattelun maailmanlaajuisen vaikutuksen torjunta vaatii erityistä huomiota. Yhteistyö meriturvallisuuden varmistamisessa perustuu EU:n meriturvallisuusstrategiaan ja sen toimintasuunnitelmaan, kokemukseen, jota on saatu EU:n kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta Afrikan sarven konfliktiin ja kriisiin, sekä Atalanta- ja EUCAP Somalia -operaatioista ja Somalian rannikon edustalla tapahtuvaa merirosvousta käsittelevän kontaktiryhmän toimista saatuihin kokemuksiin.

[Afrikan sarvi]

5. Afrikan sarven geopoliittinen ja taloudellinen merkitys on kasvanut, mikä on tarjonnut uusia mahdollisuuksia alueen maille ja niiden kumppaneille. Viime vuosikymmenen aikana EU on toteuttanut keskeisiä toimia tukeakseen kattavasti ja edistääkseen rauhaa, vakautta, kestäväää ja osallistavaa kasvua sekä vaurautta kaikkialla Afrikan sarven alueella. Tällaisia toimia ovat olleet poliittinen vuoropuhelu ja aktiivinen sitoutuminen, yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YUTP) puitteissa toteutetut operaatiot sekä kohdennetun kehitysyhteistyön muodossa annettu tuki. EU aikoo edelleen vahvistaa alueiden välistä ja sisäistä yhteistyötä kaikkien alueen kumppaneiden kanssa kaikin käytettävissä olevin keinoin.
6. EU on erittäin huolissaan Afrikan sarven humanitaarisen kriisin laajuudesta, erityisesti sen vaikutuksista elintarviketurvaan, elannon hankkimismahdollisuuksiin ja veden saatavuuteen alueella, joka kärsii toistuvista luonnonkatastrofeista, ilmastonmuutoksesta, laajamittaisista konflikteista ja väestön pakkosiirroista. EU aikoo suurimpana humanitaarisen avun toimittajana edelleen toimittaa tukea miljoonille haavoittuvassa asemassa oleville ihmisille heidän selviytymiskykynsä vahvistamiseksi. EU kehottaa vastuussa olevia hallituksia tiivistämään toimia elintärkeän avun ja suojelun varmistamiseksi erityisesti neljälle miljoonalle pakolaiselle, 10 miljoonalle sisäisesti siirtymään joutuneelle henkilölle, heidät vastaanottaville yhteisöille, naisille, lapsille sekä vammaisille henkilöille, muun muassa torjuakseen seksuaalista ja sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa.
7. Alueellisen kapasiteetin rakentaminen turvallisuuden, rauhan ja vaurauden edistämiseksi on EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan globaalistrategian keskeinen osa. EU on Afrikan sarven alueen maiden yhteistyöjärjestön (IGAD) pitkäaikainen tukija ja on kannattanut sen visiota olla edelläkävijä rauhan, vaurauden ja alueellisen integraation aikaansaamisessa. EU aikoo edelleen tehdä yhteistyötä IGADin johtajien kanssa järjestön rakenteiden ja jäsenyyden vahvistamisessa sekä päätavoitteiden ja mandaatin muotoilussa. Tarkoituksena on tehdä järjestöstä tehokas väline, jonka avulla pystytään varmistamaan yhteiset toimet, joilla alueeseen kohdistuviin uusiin maailmanlaajuisiin haasteisiin voidaan vastata.

8. EU kannustaa kaikkia kansainvälisiä kumppaneita, erityisesti Yhdistyneitä kansakuntia, Afrikan unionia ja Arabiliittoa tekemään kaikkensa koko alueen vakauden ja vaurauden vahvistamiseksi. EU korostaa, että on tärkeää varmistaa tiivis kansainvälinen ja alueellinen yhteistyö erityisesti Afrikan sarveen nimitetyn EU:n erityisedustajan työn myötä, jotta nämä tavoitteet voidaan saavuttaa paremmin.
9. Alueen tulevaisuus perustuu siihen, että kaikki osapuolet sitoutuvat kunnioittamaan ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, demokratiaa, hyvää hallintotapaa, vakautta ja kaikkien ihmisten turvallisuutta sekä osallistavaa ja kestävää kasvua ja taloudellista yhdentymistä alueellisella tasolla. Nämä periaatteet ohjaavat EU:n toimintaa Afrikan sarven alueella. Tältä osin EU antaa tunnustusta Etiopian johdolle sen viime aikoina toteuttamista konkreettisista toimista, joilla lisätään osallisuutta, poliittista vapautta ja uudistuksia, ja on valmis tukemaan jatkuvia toimia. EU on myös tyytyväinen Keniassa toteutettuihin merkittäviin toimiin ja kannustaa molempia maita jatkamaan näihin periaatteisiin pyrkimistä, muun muassa vaaliuudistuksen osalta, niiden vastatessa päättäväisesti kotimaisiin haasteisiin. Molemmilla mailla on edellytykset dynaamiseen kehitykseen, joka voi antaa uutta vauhtia koko alueen tulevaisuudelle. EU kehottaa kaikkia alueen maita ottamaan perustuslaki-, vaali- ja vakautusprosesseissaan huomioon kyseiset kokemukset ja ratkaisemaan sisäiset kiistansa. EU korostaa kestävän ja osallistavan rauhansovittelun merkitystä, sillä se takaa turvallisuuden ja tekee lopun Etelä-Sudanin ihmisten kärsimyksistä. EU aikoo tässä yhteydessä jatkaa työtä Etelä-Sudanin viranomaisten ja IGADin kanssa muun muassa korkean tason elvytysfoorumin kautta.

10. Somalia, jota on pitkään pidetty Afrikan sarven epävakauden keskipisteenä, on matkalla kohti merkityksellistä muutosta. Tämä on Somalian liittohallituksen ja liittovaltion jäsenvaltioiden viimeaikaisten toimien ansiota. Kesäkuussa pidettiin ensimmäinen kansallisen turvallisuusneuvoston kokous sitten helmikuun 2018, minkä lisäksi Somaliassa toteutettavalla Afrikan unionin operaatiolla (AMISOM) on ollut keskeinen rooli turvallisuusalueen luomisessa. EU:lla on ollut keskeinen vaikutus siihen, että Somalia on päässyt pitkittyneestä konfliktista, ja se on sitoutunut jatkamaan myötävaikutustaan. Lisäksi Somalian vastuunotto on olennaista, jotta voitaisiin varmistaa myönteisen kehityksen jatkuminen sekä liittovaltion että alueellisella tasolla. Kansainvälisen yhteisön on tarkoitus kokoontua Somalian kumppanuusfoorumissa (SPF) 16.–17. heinäkuuta 2018 Brysselissä. Kokous on jatkoa Lontoon Somalia-kokouksessa toukokuussa 2017 ja SPF:n kokouksessa Mogadishussa joulukuussa 2017 annetuille sitoumuksille. SPF tarjoaa tilaisuuden tuoda esille Somaliassa tapahtunutta edistymistä, asettaa tulevia tavoitteita ja antaa sitoumuksensa poliittisten uudistusten toteuttamiseen, muun muassa perustuslain uudistamiseen, "yksi henkilö, yksi ääni" -periaatteella kaudella 2020/2021 pidettäviin vaaleihin, kansalliseen sovitteluprosessiin sekä talouden elpymiseen, turvallisuusalan uudistukseen ja humanitaarisen avun varmistamiseen. EU on tyytyväinen huhtikuussa 2018 Maailmanpankin kevätkokousten yhteydessä pidetyn johtavien virkamiesten kokouksen tuloksiin. Kokous pohjusti tietä suhteiden normalisoinnille kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa, kansainvälisille rahoitusmarkkinoille pääsulle ja viime kädessä velkahelpotusten saamiselle. EU tukee voimakkaasti vaiheittaista ja ehtoperusteista siirtymäsuunnitelmaa, jonka myötä vastuuta turvallisuudesta siirretään AMISOM-operaatiolta Somalian turvallisuusjoukoille ja jossa asetetaan selkeät määräajat ja varmistetaan AMISOMille kestävä rahoitus. EU kehottaa kaikkia Somalian afrikkalaisia kumppaneita, erityisesti AMISOMiin joukkoja lähettäviä maita, Lähi-itää ja sitäkin laajempaa aluetta, tukemaan Somaliaa kattavalla, avoimella ja koordinoitulla tavalla sen pyrkimyksissä jälleenrakentaa maata ja tehostaa sen turvallisuutta tavalla, joka hyödyttää kaikkia somalialaisia.

11. Tässä uudessa geopoliittisessa ympäristössä Etiopian ja Eritrean pitkäaikaisten erimielisyyksien ratkaiseminen on olennaista koko Afrikan sarven yleisen vakauden ja kehityksen kannalta. EU on tyytyväinen Etiopian hallituskoalition äskettäiseen ilmoitukseen, jonka mukaan se panee kokonaisuudessaan täytäntöön Algerin sopimuksen ja rajakomission päätöksen, sekä Eritrean päätökseen lähettää valtuuskunta Addis Abebaan, ja kehottaa kaikkia osapuolia osallistumaan rakentavasti prosessiin. EU on Algerin rauhansopimuksen todistajana valmis tukemaan Etiopiaa ja Eritreaa sovittelupyrkimyksissä.
12. Niilillä on alueelle poliittisesti, taloudellisesti ja historiallisesti suuri merkitys. Sen vedet ovat yhteisen vaurauden lähde joen valuma-alueella sijaitseville 11 maalle. Ilman yhteistyötä ja koordinoitua kilpailu joen käytöstä voi kuitenkin johtaa jännitteisiin alueella. Alueen suuren väestönkasvun ja ilmastonmuutoksen vaikutusten näkökulmasta EU on tyytyväinen maiden nykyisiin pyrkimyksiin sitoutua vuoropuheluun parhaista keinoista tehdä yhteistyötä ja saavuttaa yhteisymmärrys kysymyksistä, joihin liittyy molemminpuolisia intressejä. EU on myös tyytyväinen Egyptin, Etiopian ja Sudanin kesken käytäviin neuvotteluihin, jotka koskevat Grand Ethiopian Renaissance Dam -voimalaitosta. EU on kaikkien osapuolten niin pyytäessä valmis tukemaan yhteistyön kehittämistä Niilin hyödyntämisessä.
-